

מה כבר תפרנו ומה עוד נותר

המתכ"רה * מעבדת קורסי תכ"ר, תשפ"ד

תוכן

- 1 **הקדמה**
- 4 **מלאת תלכיות**
ד"ר גילה דושניצקי, ד"ר שלומית זילברנגל
- 6 **המלאת האקדמית לחינוך אגדת וושינגטון**
ד"ר גלים אגם בן-ארצי, ד"ר אורלי שי
- 7 **אקדמית אל-קאסי**
ד"ר הודא שאיב, ד"ר יאסמין אבו-מוך, ד"ר אימאן עלוש, ד"ר אריג' מסארוה
- 8 **האקדמית חמנת**
ד"ר איריס גילי
- 9 **האקדמית חמנת**
ד"ר עידית חזות
- 10 **האקדמית חמנת**
ד"ר גליה עובד
- 11 **האקדמית שאן**
רעות שפירא, מוריה טל, אילנה סמברג, ד"ר שני רוזה אמסלם
- 13 **מלאת אורניק**
ד"ר רונית קלוסקה
- 15 **נספח**
מסמך שיתוף בידע לטובת תכנון מיטבי של קורסי תפ"ר

הקצנה

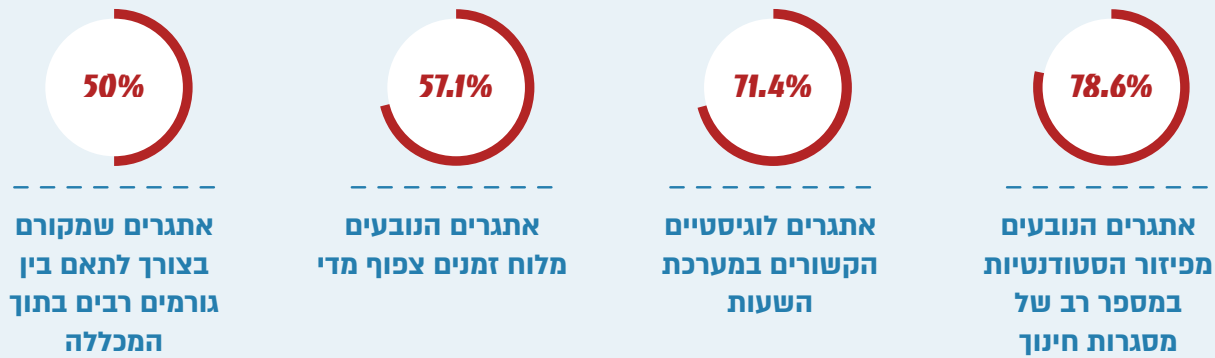
בעקבות מתווה וזמני-ענבר (2020–2021) והרצון להעמיק ולתת משמעות למושג ההכשרה הקלינית, תכנס תאוצה הרעיון של קורסי תכ"ר – קורסים המשלבים בין תאוריה לפרקטיקה. באו"ם התנסות בהוראה שבאמון מוכ"ת כוולת כו השנה השלישית מעבירה שנועדה לסייע בביתוח קורסי תכ"ר (מתכ"רה).

המטרות המרכזיות של מעבדת קורסי התכ"ר בשנת תשפ"ז היו אלה:

- ✓ ליצור צוותי עבודה קטנים ממוסדות להכשרת מורים אשר יפתחו במשותף קורסי תכ"ר.
- ✓ לאפיין את מטרות הקורסים כקורסי תכ"ר, ומתוך כך לתכנן אותם לאחור (Reverse Engineering).
- ✓ להגדיר את המאפיינים המרכזיים של קורסי התכ"ר במונחים של תכנון קורס אקדמי.
- ✓ לשקף את הקורסים הפועלים בזירות שונות ומיישמים דרכי הוראה, למידה והערכה שונות באמצעות מפות למידה.

בעקבות המעבדות, צפיות בשיעורי תכ"ר ושיחות עם מרצות ומרצים אנו סבורים שיישום הרעיון הוא אפשרי, אך כרוכים בו לא מעט אתגרים וחסמים (ראו סיכום בנספח). החסמים העיקריים שאנו מזהים נובעים מהיעדרה של סדירות תומכת, ומכך שברוב המקרים אין התייחסות מערכתית לצרכים העולים ממודל זה. לתפיסתנו, אלו הם הדברים העיקריים הנדרשים כיום כדי להפוך את קורסי התכ"ר ממסלול "למיטיבי לכת" או ל"משוגעים לדבר", המבוסס על רצונם הטוב של המעורבים בהם, למסגרת שמרצים רבים במוסד ההכשרה יוכלו לאמץ.

סאלון שהעברנו בקרב משתתפות המעבדה העלה את האתגרים האורכניים שהן נתקלות בהם ביחס לקורסי התכ"ר:

החיבור לשטח הוא כל כך אותנטי שהוא דורש מאיתנו יצירתיות. אתה יכול להיערך לדבר אחד ולהגיע למוחרת בבוקר ולגלות שהשטח מזמן דבר אחר. צריך להיות ערים לזה ולקבל את זה בהכלה.:

האתגר לתכלל קורס שיש לו מספר מוקדים (פרונטלי/ מקוון) מדי שבוע, דורש עבודה רבה [...] כמו כן, כשיש יותר ממוקד אחד, זה מצמצם באופן משמעותי את התכנים הנלמדים ולעיתים, על אף היתרונות, זה גם מאתגר מאוד לבחור היכן להתמקד ואיפה לשחרר.

**נשיקסנו מהמשתתפות
לכרט באשר לאתגר אחד
או שניים ע"א, בין היתר,
נבריק אלה:**

התיאומים והסנכרון בין הגורמים במכללה מצד אחד, והתלונות של הסטודנטיות לגבי המטלות היישומיות מצד שני, היו קשים. הסטודנטיות נדרשות למטלות יישומיות במסגרת העבודה המעשית, ולכך מתווספות גם מטלות שהן צריכות ליישם במסגרת קורס התכ"ר. זה יצר עומס על הסטודנטיות והוביל לתלונות [...] לפעמים גם חוסר הגיבוי מצד גורמים במכללה גרם למתח סביב הקורס.

עבודת צוות – חשיבה משותפת של המרצים על בניית הקורס, שילוב של דרכי הוראה מגוונות.

האור בעיניים של הסטודנטיות שהצליחו במיומנות שחשבו שהן לא טובות בהן.

**עק כאת, מהתשובות
לסאלון ע"א עק
התייחסויות חיוביות
באשר להשקעתן של
קורסי התכ"ר:**

החיבור ההדוק לשטח, צמצום ובהירות בתכנון הסילבוס, ארגון הקורס, הנוכחות בשדה.

בעמודים הבאים תוכלו להתרשם ממודלים שונים של קורסים שתכ"רו משתתפות המעבדה השנה. כל קורס מיוצג באמצעות מפת למידה, רציונל הפיכתו לקורס תכ"ר, גורמים שסייעו להפיכתו לקורס תכ"ר, וגורמים שסייעו לשפר ולהקל את הנחייתו בעתיד.

הקובץ כה תכולי להתרשם מחולאים שונים של קורסי תכ"ר של שותפות המעבדה מחולאים השונים עולות המסקנות הבאות:

1. שיתוף פעולה וקשר ישיר ורציף בין כל הגורמים הקשורים בקורס התכ"ר – במכללה (מרצות, מובילות אקדמיות-פדגוגיות וממונות על ההתנסות) ובמוסדות החינוך (מורות וגננות מכשירות, מנהלות, מורות מקשרות, רכזות).
2. רצף של קורס כקורס שנתי.
3. שיבוץ הסטודנטיות במספר מצומצם של מוסדות חינוך.
4. כלים שנרכשו במעבדה (תכנון לאחור, יצירת מפות למידה).

**האורחים האורחיים
שאפשרו את הוצאתם
לפועל קורסי התכ"ר
השנה:**

1. תכנון מקדים קפדני של דרכי הוראה, למידה והערכה – תהליך תכנון לאחור ויצירת מפת למידה.
2. תיאום ציפיות ויצירת ערוצי תקשורת בין כל הנוגעים בדבר: מרצים, מדריכים, סטודנטים, מורים/גננים, פריזמאים ואחרים.
3. סדירויות תומכות – כגון: הגדלת שעות והיקף הלמידה בקורס, תיאום בין כמה קורסים כדי לאפשר לסטודנטיות לשהות במוסד החינוכי.
4. תגמול הולם לצוות הקורס – תשלום על זמן התכנון בקיץ ועל הלוגיסטיקה, החזרי נסיעות על ביקורים במוסדות החינוך וכד'.
5. תמיכה רחבה מצד בעלי תפקידים במוסדות הכשרת מורים – גיבוי המרצים, יצירת סדירויות תומכות, גמישות.
6. שימוש בכלים דיגיטליים המאפשרים למידה דיפרנציאלית והיברידית.

**אנו סבורים כי לאורחים
הבאים עשויה להיות
השפעה חיובית על
מיסוד קורסי התכ"ר:**

מכללת תלפיות

ד"ר גילה דושניצקי
ד"ר שלומית זילברנל

קורס מחקר דידקטי בחנ"מ

סמינריון מחקרי דידקטי בחנ"מ

סמסטר ב

רציונל הקורס

הקורס הוא סמינריון שמלווה את ההתנסות הקלינית של סטודנטיות בשנה ג'. כל סטודנטית חוקרת דרך הוראה שבה היא בחרה להשתמש בה לאורך השיעורים שלימדה בכיתה חינוך מיוחד. באופן זה אנו מחברות בין תאוריה לפרקטיקה. מטרת המפה היא להמחיש את התהליך שהסטודנטית תעבור לאורך השנה. לכל נושא יחידה נפרדת עם חומרים ותיבת הגשה ב-moodle.

מה אפשר את קיום הקורס?

- ✓ עבודה משותפת של מרצות הקורס.
- ✓ שיתוף פעולה מתמשך עם המדריכים הפדגוגיים והמורות המכשירות.
- ✓ מפגש עם סטודנטיות במכללה ובבתי הספר.
- ✓ אפשרות ליצירת תקשורת עם המרצות במייל, בוואטסאפ, בזום ופנים אל פנים.

מה יאפשר פיתוח ושיפור שלו בהמשך?

- ✓ גיבוי של ההנהלה וראש המסלול לאופן ניהול הקורס.
- ✓ הכנת הסטודנטיות מראש לצורת ההתנהלות של הקורס על ידי ראש המסלול ויצירת תיאום ציפיות.
- ✓ שיבוץ סטודנטיות במספר בתי ספר ומניעת פיזור במספר רב של מסגרות.
- ✓ תגמול מכבד לעוסקים במלאכה.

המכללה האקדמית לחינוך גבעת ושינגטון

ד"ר גלית אגם בן-ארי
ד"ר אורלי שי

קורס מוגבלות שכלית התפתחותית

רציונל הקורס

מטרת הקורס היא לסייע לסטודנטים לחבר בין ידע תאורטי המתייחס ל"מוגבלות שכלית התפתחותית" לבין היבטים יישומיים. השאיפה היא שבתום הקורס, הסטודנטים יוכלו ליישם את התאוריות הנלמדות בעבודתם עם תלמידים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית (אנשים בעלי מוגבלות בתפקוד האינטלקטואלי לצד מוגבלות בתפקוד ההסתגלותי).

הקורס יושלך ידע תאורטי וידע מעשי כדי להפוך את הלמידה בו למשמעותית ויישומית עבור המתכשרים להוראה במגמת החינוך המיוחד.

בין הנושאים הנלמדים נתייחס למאפייני הלקות, אטיולוגיה, עקרונות חינוכיים ושיקומיים, ותוכניות לימודים תואמות, בית ומשפחה, זוגיות, ומערכות תמיכה בקהילה. יישום כל נושא יתקיים במסגרת הגן או בית הספר שבו מתנסה המתכשר להוראה.

המתכשרים להוראה יעבדו מול מפת למידה שתמחיש עבורם את מבנה הקורס, תכניו ומשימות יישומיות.

מה יאפשר פיתוח ושינוי של ההמשך?

- ✓ גיבוי של ראשת החוג וכן רכזת ההדרכה לקורס תפ"ר בנושא.
- ✓ קיום מעקב מתמיד אחר ההוראה והיישום של הקורס תוך כדי תהליך הלמידה כדי להסיק מסקנות ולדייק.
- ✓ קיום קשר שוטף בין כל השותפים להובלת הקורס: מרצת הקורס, המדריכה הפדגוגית, ומורות מכשירות.

מה אפשר את קיום הקורס?

- ✓ ההבנה שניתן ליישם את קורסי התפ"ר במגמה שאנו מובילים במסגרת החינוך המיוחד.
- ✓ ליווי צמוד של צוות המעבדה במתפ"רה סייע לנו לגבש את הרציונל לקורס תפ"ר, ובעקבות כך להבנות ולדייק את כלל חלקיו.
- ✓ בעקבות הנ"ל הצלחנו לרתום את ראשת החוג לחנ"מ אשר ערכה שינוי בתוכנית הלימודים לשנת תשפ"ה – לצורך קיום קורס תפ"ר בנושא מוגבלות שכלית.

אקזמיניט אל-קאסמי

ד"ר אריג מסארוה
ד"ר אבו מוך יאסמי

ד"ר הודא שאיב
ד"ר אימאן עלוש

קורס סדנת ליווי בהוראת הקריאה והכתיבה¹

רציונל הקורס

הקורס נולד מתוך הצורך לחבר בין הידע התאורטי הקשור בהוראת הכתיבה והקריאה לבין ההתנסות של סטודנטים בבתי הספר. הוא מאפשר לסטודנטים ללמוד מודלים שונים, לתכנן תוכנית התערבות ואף להעריך אותה לאחר התנסות. באופן זה, הסטודנטים מיישמים ידע תאורטי בשדה באופנים שונים.

במסגרת הקורס:

1. הלומדים ביצעו מבדק קריאה וכתיבה לתלמידים ביסודי על סמך היכרות עם תלמידים רלוונטיים, תוך תיאום עם מורות מכשירות (המבדק תוכנן במטלת סיכום בקורס קודם).
2. הלומדים תכננו וביצעו תוכנית התערבות בשפה הערבית לתלמידים מתקשים בקריאה או בכתיבה.
- המבנה הייחודי של הקורס כקורס תכ"ר אפשר לסטודנטים להעביר מבדק קריאה וכתיבה לתלמידים בבית ספר יסודי בהתאם למה שלמדו במכללה, לתכנן תוכנית התערבות על סמך המבדק ולהוציא אותה לפועל.

מה אפשר את קיון הקורס?

- ✓ משך הזמן של הקורס כקורס שנתי.
- ✓ הקרבה בין בתי הספר שבהם מתנסים הסטודנטים.
- ✓ שימוש בכלים דיגיטליים לצילום שיעורים.
- ✓ תיאום וסנכרון בין המדריך למרצה ברמה ניהולית (אקדמית ומערכתית).
- ✓ גודל הקבוצה (מס סטודנטים עד 15).
- ✓ מבנה: בסמסטר א' העשרה תאורטית ובסמסטר ב' ביצוע, פרקטיקה, ליווי ואמצעי הערכה.
- ✓ ההישענות של הקורס על קורס קודם שמתאים למודל.
- ✓ תקשורת יעילה ומתמידה עם הסטודנטים באמצעות וואטסאפ.

מה אפשר פיתוח ושינוי שלו בהמשך?

- ✓ מומלץ שהמרצה של הקורס יהיה גם המדריך של אותם סטודנטים.
- ✓ מומלץ שהקורס יועבר לסטודנטים בשנה ג'.
- ✓ מומלץ לבצע תיאום מקדים ומפורט בין המרצה לבין השדה.

1 בחרנו בקורס של ד"ר יאסמי אבו-מוך שמשקף במבנה גם את הקורסים האחרים

ד"ר איריס גלילי

קורס משני צדי שביל ההכלה – מחקר פעולה

האקזמית חמדת

מקרא

מכללה

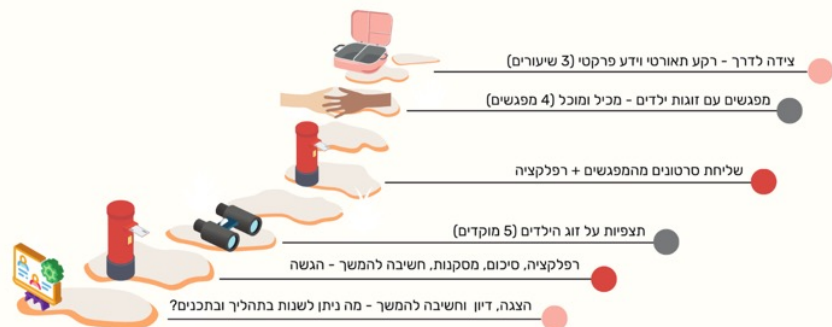
גן

הגשה

משני צדי שביל ההכלה

חופשת סימסטר

רציונל הקורס

הרעיון לקורס עלה מתוך צורך של השדה – גננות דיווחו כי אין בידן די כלים לשלב את הילדים המוכלים בסדר היום של הגן.

מתוך שאיפה לצייד את גננות העתיד בכלים מתאימים ולהקנות להן ביטחון כי הן מסוגלות לעשות זאת, כותח קורס המתרכז בעבודה של סטודנטיות עם ילדה חזקה וילדה מוכלת - במשותף ובחקירה של התהליך בעזרת מחקר פעולה. זאת על-מנת להמשיך ללמוד ולהגיע לשילוב מיטבי.

התוכן שהסטודנטיות למדו במפגשים ושאותו התבקשו ליישם בגנים, עסק בפיתוח כישורים רגשיים-חברתיים בדרך של תרפיות: בובת תיאטרון, ביבוליותרפיה (דרך שירים) ודמיון מודרך. הן חקרו את התהליך באמצעות מחקר פעולה.

מה יאפשר פיתוח ושיפור של ההמשך?

בהמשך יש צורך להתייחס לשני מרכיבים:

1. מרכיב ההשקעה – מעקב, צפיות, בדיקה, הדרכה והנחייה לוקחים יותר זמן פיזי וצורך בפניות נפשיות מהנחיית קורס "רגיל".
2. מרכיב השילוב עם ההתנסות – ברגע שקורסי התפ"ר תופסים "נפח" בשדה, יש צורך לערוך שינויים והתאמות בתהליך ההתנסות.

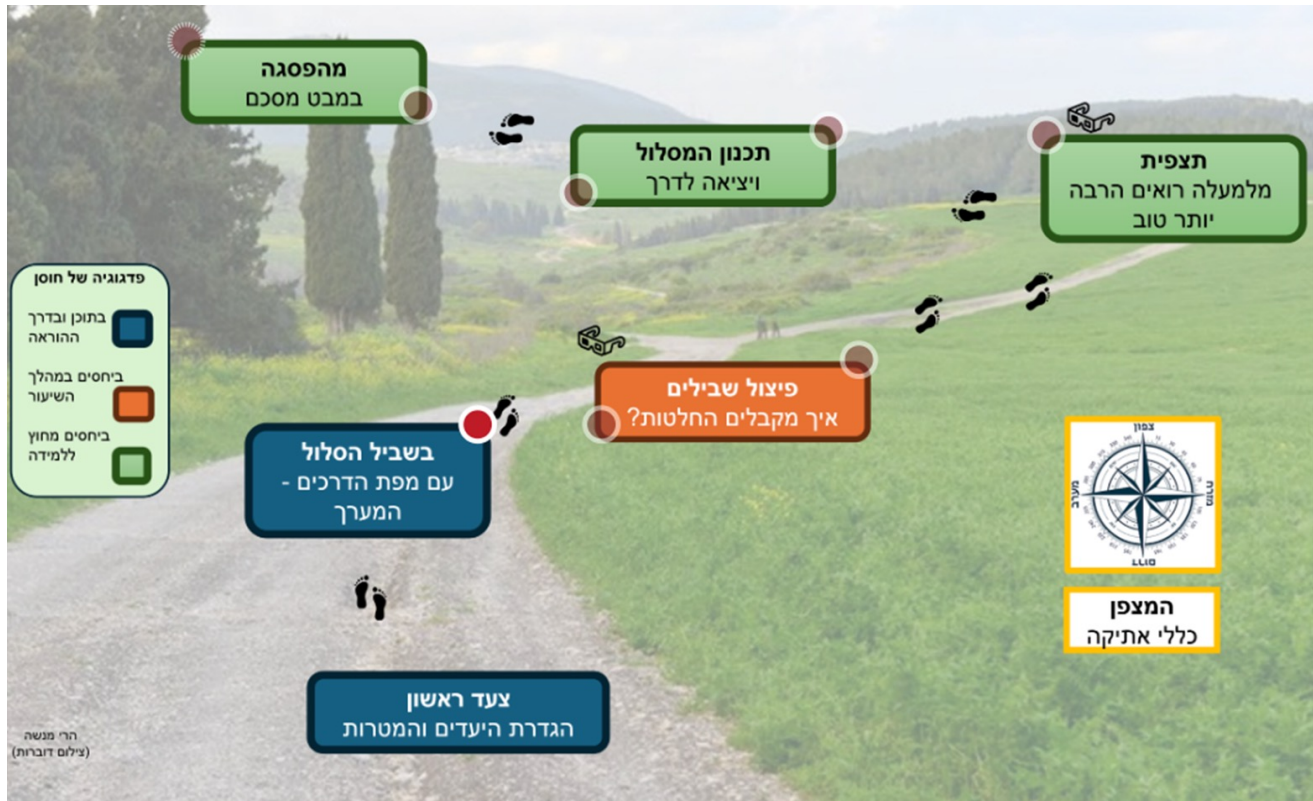
מה אפשר את קיום הקורס?

- ✓ אישור הקורס כקורס שנתי, אפשר ביצוע של מחקר פעולה על ידי הסטודנטיות.
- ✓ עצירה לחשיבה בסוף סמסטר א' והחלטות לטיוב הדרך בהמשך.

ד"ר עידית חזות

קורס דידקטיקה ופדגוגיה של חוסן

האקדמית חמדת

רציונל הקורס

משנתה החינוכית של המכללה עוסקת בפיתוח החוסן של התלמידים ב-4 אופניות שונות. קורס התפ"ר אפשר לימוד ויישום שלהן במכללה ובשדה.

במסגרת הקורס למדנו את החלק התאורטי במפגשי פנים אל פנים במכללה. במסגרת זו גם עסקנו ברכיבים הנוגעים לתוכן השיעור, דרכי ההוראה והאינטראקציות במהלכו.

בשדה, הסטודנטיות עקבו אחר תגובות המורה והתנסו ב"תוכנית הלימודים של חצר בית הספר", הכוללת תוכנית התערבות לטיפול מיומנותי רגשיות וחברתיות. בניית התוכנית נעשתה לאחר תצפית בתלמידים הן במהלך השיעורים בכיתה והן בהפסקה.

מה אפשר את קיומ הקורס?

- ✓ שיבוץ סטודנטיות במספר מצומצם של בתי ספר אפשר תצפיות משותפות וקשר קבוע עם המרצה.
- ✓ עבודה בשיתוף מלא של המובילים האקדמיים-פדגוגיים.
- ✓ צמצום מספר קורסי התפ"ר במכללה, והתאמה מלאה של התכנים למודל התפ"ר.

מה אפשר את קיומ הקורס?

- ✓ ניסיון של השנה הקודמת סייע בדיוק הגדרת הקורס ומטרותיו.
- ✓ בניית הקורס בתכנון לאחר בסיוע מפת הלימוד שהוצגה בפני הסטודנטיות בשלב מוקדם, נתנה להן תמונה כללית על המהלך כולו ואפשרה להדק את הקשרים בין החלקים השונים של הקורס.
- ✓ עבודת צוות – דיון ומשובים.

אילנה סמברג
ד"ר שני רוזה אמסלם

רעות שפירא
מוריה טל

האקדמיה שאנן

קורס דידקטיקה ב' ע"ס

מפת הלמידה היא אינטראקטיבית. המפה נועדה לסייע בהנגשת הקורס שמתרחש מדי שבוע בשתי זירות במקביל – חצי קבוצה בהתנסות מעשית הקשורה בקורס וחצי קבוצה תוך ביצוע משימות א-סינכרוניות.

מפת 2 - קבוצת סגולה

08:30-10:00

בית ספר השיעור יושב עם ההתנסות שלכן

מהו שיעור טוב?

מבוא להוראה אפקטיבית מפת 2 מהווה מבוא והיכרות עם מרכיביו הבסיסיים של שיעור טוב, הכולל ניתוח של סגנונות למידה שונים. במהלך השיעור תגבשו תובנות בנוגע לדינמיקה של מורה-תלמיד במסגרת השיעור, ותיחשפו לאסטרטגיות הוראה שונות, תוך טיפוח חשיבה ביקורתית לגבי הגישה שלכן להוראה. בסוף המפגש, תהיה לכן הבנה בסיסית בנוגע למבנה השיעור, עקרונות הוראה מרכזיים וסגנונות למידה שונים.

חזרה למפת הקורס

מפת 2

20.12.2023

מהו שיעור טוב? מבוא להוראה אפקטיבית.

מפת 2 מהווה מבוא והיכרות עם מרכיביו הבסיסיים של שיעור טוב, הכולל ניתוח של סגנונות למידה שונים.

קבוצת סגולה

קבוצת שח"ם

קורס דידקטיקה ב'

כל מספר על המפה מסמל שיעור. במעבר, עכבר על המספר, תוכלו לקרוא מהו נושא השיעור.

בלחיצה על סימני הפלוס תוכלו להיכנס לתוכן השיעורים. שימו לב כל שיעור מחולק לשניים: חלק אחד המיועד לקבוצת 'סגולה' וחלק שני המיועד לקבוצת שח"ם.

בלחיצה על המצפן שבפינה השמאלית העליונה תוכלו לקרוא על הקורס והרציונל העומד בבסיסו.

סימנים נוספים

מפת פנים אל פנים הכולל גם התנסות

מטלות א-סינכרוניות

מפת 2 - קבוצת שח"ם

מהו שיעור טוב?

מבוא להוראה אפקטיבית במסגרת המפגש, השאלות המרכזיות שילוו את הלמידה, הן: 'מהו שיעור טוב?', מה צריך לכלול שיעור על מנת שהוא יהיה משמעותי עבור התלמידים? בבסיס המפגש עומד העיקרון תמ"ת ('תכנון מבוסס תלמיד'). עקרון זה ילווה אותנו לאורך הסמסטר, על מנת שנוכל להמשיך ליישם תפיסת שהוראה פרסונלית המאפשרת לכל תלמיד להביא את עצמו לידי ביטוי באופן מיטבי ומשמעותי.

הפעילות הפעם היא א-סינכרונית. כנסו לקישור ובצעו את המשימות

לקריאה: תשעה עקרונות פדגוגיים להוראה משמעותית- ד"ר שמעון אזולאי, 2015

חזרה למפת הקורס

רציונל הקורס

קורס זה תוכנן כקורס תפ"ר המלווה את ההכשרה הקלינית בשנה ב' במסלול העל-יסודי. הקורס הועבר במקביל ובהלימה להתנסות הקלינית בשנה ב' והעניק לסטודנטים את הידע התאורטי והמיומנויות המעשיות הנדרשות לטובת טיפוח תפקודם וזהותם המקצועית כמורים ומורנטורים (מורים שהם גם מנטורים).

הלימוד התאורטי בקורס נשען באופן משמעותי על ההתרחשות בשדה הקליני. כמו כן, קיומו של הקורס בסביבות הוראה אותנטיות מצמצם את הפערים בין התאוריה לפרקטיקה ומטפח קומה נוספת של ידע חדש ומשמעותי.

ההתנסות הקלינית כוללת צפייה בשיעורים, הכנה ותכנון מערכי שיעור והעברתם בכיתה, כתיבת רפלקציות והתנסות בהוראה פרטנית. באמצעות הקורס, הסטודנטים מפתחים הבנה עמוקה של אסטרטגיות הוראה יעילות וגישות חדשניות שתומכות בפרקטיקות ההוראה שלהם. נוסף על כך, מסגרת הקורס, המתקיימת בשדה הקליני, מהווה הזדמנות לימודית ייחודית עבור הסטודנטים ומסייעת להם לבסס ארגז כלים פדגוגי המותאם למגמות החינוכיות העכשוויות.

מה אפשר את קיום הקורס?

- ✓ גמישות בהתאמת התכנים.
- ✓ שיבוץ סטודנטיות במספר מוקדים מצומצם.
- ✓ סדיריות קבועות של צוות חשיבה מוביל.
- ✓ שיתוף פעולה מקדים עם בתי הספר.
- ✓ ליווי מקצועי של מו"פ התנסות בהוראה.

מה אפשר פיתוח ושיפור שלו בהמשך?

- ✓ המשך עבודה של צוות חשיבה.
- ✓ המשך של שיתופי פעולה עם בית הספר.
- ✓ תקציב לטובת המשך ליווי צוותי חשיבה, ושילוב מרצים דיסציפלינריים.
- ✓ המשך ליווי מקצועי של מו"פ התנסות בהוראה במידת הצורך.
- ✓ תהליך רפלקטיבי משמעותי והסקת מסקנות מהשנה הנוכחית לטובת שיפור הקורס בשנה הבאה ויישום שלו במסלולים והתמחויות נוספות.

ד"ר רונית קלוסקה

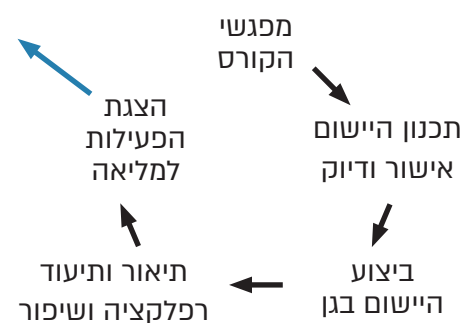
קורס מדע בחיי היום יום

מכללת אורנים

רציונל הקורס

קורס התפ"ר מדע בחיי היום-יום, משלב מפגשים פרונטליים סדנאיים במכללה ויישומם בגן. המתווה נבע מהשאיפה לצייד את הגנות בארגז כלים רחב שיאפשר להן ליישם באופן מיטבי את תוכנית הלימודים במדע וטכנולוגיה לגן. הקורס נועד להקנות לסטודנטיות שהנן גנות לעתיד תחושת מסוגלות וביטחון ביכולתן להתמודד עם הוראת תחומי תוכן מדעיים בגן. הסטודנטיות מתנסות בקורס בלמידה עצמאית, עבודה משותפת בקבוצות קטנות ולמידת עמיתים.

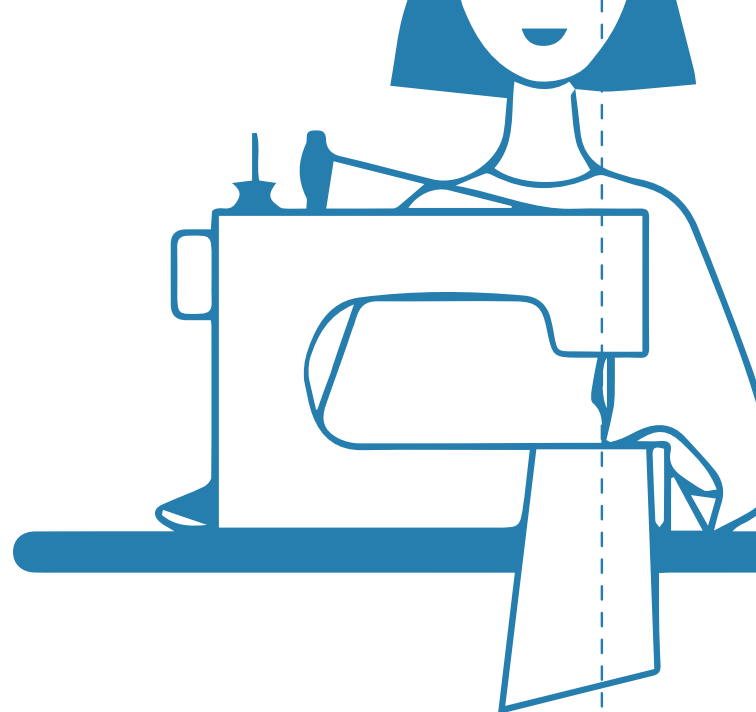

מה יאפשר פיתוח ושיפור שלו בהמשך?

- ✓ המשך עבודה משותפת של מרצי קורסי התפ"ר השונים בחוג.
- ✓ המשך והעמקת שיתוף הפעולה עם המדריכות הפדגוגיות ועם הגנות המכשירות.
- ✓ הבנת חשיבות הקשר בין המרצה לסטודנטים במהלך יישום תוכני הקורס בגן.
- ✓ ליווי צוות המתפ"ר של מופ"ת את הקורסים לאורך תקופה ולא רק בבנייתם על מנת לאפשר את המשך תהליך פיתוח הקורס ודיוקו למול מטרת העל של קורסי התפ"ר.

מה אפשר את קיום הקורס?

- ✓ שותפות ותיאום עם מרצי קורסי התפ"ר הנוספים בחוג.
- ✓ שיתוף פעולה עם המדריכים הפדגוגים והגנות המכשירות.
- ✓ גמישות והתאמה של תכני הקורס ודרכי ההערכה.
- ✓ תקשורת פתוחה עם המרצה וליווי הסטודנטים בתהליך התכנון והיישום הן במפגשים פרטניים במכללה והן מרחוק במפגשי זום והתכתבות.

תוצה לכולן על ההשתתפות המשמעותית במעגלה השנה!

קורסי תפ"ר | חיבור בין תאוריה לפרקטיקה בהכשרת מורים

מסמך שיתוף ידע

לטובת תכנון מיטבי של קורסי תפ"ר במוסדות המכשירים*

רציונל

על פי דגם ההכשרה להוראה במדינת ישראל, תוכנית הלימודים נדרשת לספק הכשרה טובה ככל האפשר למתכשרות להוראה לקראת מילוי תפקידן כמורות ועמידה בסטנדרטים המצדיקים הענקת תואר אקדמי. ההכשרה מטבעה כוללת היבטים תאורטיים ופרקטיים שהשילוב ביניהם מגיע לשיאו במהלך ההתנסות, כפי שמודגש [במתווה ודמני-ענבר](#):

ההתנסות בהוראה, על כל מאפייניה וגווניה, בתהליך קליני מודרך ומבוקר, מהווה את גולת הכותרת של ההכשרה להוראה, מאחר והיא משלבת בין רכיבי לימודים מתחומי הדיסציפלינה/ות, החינוך והפדגוגיה, בין תוכני הקורסים העיוניים להכשרה הקלינית בשדה. ההתנסות בהוראה מאפשרת את לימוד התאוריה מתוך מקרים בשדה, מזמנת התמודדות עם תכנון לימודים ויישומם הלכה למעשה, עם דילמות חינוכיות וערכיות, ניהול הלמידה, התייחסות פרטנית על פי צרכים ייחודיים של התלמיד (פרסונליזציה של הלמידה), עבודת צוות, עבודה קבוצתית, התייחסות להיבטים חברתיים-רגשיים במעגלים פרטניים וקבוצתיים, מפגש עם הורים וקהילה, ועוד. במהלך ההתנסות הסטודנטים ילמדו ויהיו מעורבים בפעילויות חינוכיות בגן ובבית הספר. הם יתנסו בהתבוננות רפלקטיבית בהוראה ובלמידה באמצעות חקר סוגיות שונות שעולות במהלך עבודתם בשדה ההכשרה (המועצה להשכלה גבוהה, 2020, v).

למרות החשיבות הרבה שבשילוב, לעתים קרובות הוא לוקה בחסר. מה שמעלה את השאלות הבאות: מהו המרכיב המרכזי בהכשרה - תאוריה או פרקטיקה, ואילו איזונים נדרשים בין שני רכיבים אלו? מחקרים בתחום הכשרת המורים בישראל ובעולם מצביעים על הפער וחוסר הרציפות הקיימים בהכשרות המורים המסורתיות בין לימודי תאוריה לבין לימודי המעשה (Korthagen, 2001; Ord & Nuttall, 2016; Wage & Hagelukan, 2013; Zeichner, 2010). במענה לכך התפתחו בישראל מודלים חדשים בהכשרת מורים, ובהם "אקדמיה-כיתה", קהילת "אקדמיה-כיתה", ובשנים האחרונות - מודל קורסי התפ"ר (תאוריה + פרקטיקה). מודל זה ממקד את נקודת המבט וההתייחסות ביצירת קשר משמעותי בין קורסים תאורטיים הנלמדים במוסדות ההכשרה השונים לבין רכיבי ההתנסות הקלינית. קורס תפ"ר הוא קורס תאורטי במקור (פדגוגי, דיסציפלינרי או משולב) שמתקיים בו, לאחר שנבנה מחדש, חיבור בין התאוריה למעשה. החיבור בא לידי ביטוי בהוראה, בלמידה ובהערכה. המעבר מתאוריה לפרקטיקה אינו יכול לקרות מעצמו. זהו מעבר שדורש תרגול מדורג, מפורש ונושא משוב. כדי להבטיח את איכות ההכשרה, עלינו לדאוג לתהליכים מתוכננים ומודרכים שהרי הכישורים הנדרשים הם מורכבים במיוחד וחשוב לטפח אותם.

קורס תפ"ר הוא כזה שחל בו היפוך ביחס בין המרכיב התאורטי והמרכיב המעשי לעומת קורס עיוני. להלן רכיביו הרצויים של קורס תפ"ר:

רכיב תאורטי (כ-20% מן הקורס) - כולל מפגשי למידה עם המרצה, במוסד ההכשרה או באופן מקוון.
רכיב התנסותי (כ-80% מן הקורס) - משמש לתרגול ולביצוע מטלות יישומיות בזיקה לקורס, על פי הנחיית המרצה. ההתנסויות הן באחריות המרצה מהמוסד המכשיר ובליווי שלה. המרצה נדרשת, כחלק מכך, לבקר בכל שבוע במוסד החינוכי שבו מתנסות סטודנטיות המשתתפות בקורס.

החידוש בקורסי התפ"ר הוא בכך שהוא מאפשר למרצות וסטודנטיות לצאת מתחומי הקמפוס ולהגיע לסביבת ההתרחשות הטבעית של מעשה ההוראה - בתי הספר והגנים. מודל זה מאפשר אינטראקציה בין ידע תאורטי לבין ידע מעשי, והכנה של המתכשרות להוראה למציאות שפוגשות מורות צעירות בשטח בתום הכשרתן.

מודל קורסי התפ"ר הוא מודל חדש יחסית, ורוב מוסדות ההכשרה ניצבים בתחילת דרכם בהפעלתו. המודל מיושם בכל המסלולים ובתחומי דעת מגוונים, ובהם שיטות מחקר, ספרות אנגלית, דידיקטיקה לספרות, חינוך והוראה, חינוך מיוחד. מטרת מסמך זה היא לבחון מה נעשה בתחום קורסי התפ"ר במוסדות ההכשרה, ולהציג את הפעילות הנעשית בנושא במופ"ת התנסות בהוראה במכון מופ"ת; לזהות דגמים שונים של קורסי תפ"ר הפועלים בשדה ההכשרה ולאפיין מתוכם הזדמנויות ואתגרים בשטח. בסעיף המסקנות יצגו המלצות להמשך הבחינה והעבודה בקורסי התפ"ר. הנתונים שעל בסיסם נכתב מסמך זה נאספו בכמה דרכים:

ראיונות מובנים למחצה עם **12** מרצות, מרצים וממונות על ההתנסות מ-**6** מוסדות להכשרת מורים.

פעילות במסגרת מעבדות ארציות לפיתוח קורסי תפ"ר שהתקיימו במכון מופ"ת בשנים תשפ"ב-תשפ"ג, בהשתתפות מרצות ומרצים ממוסדות שונים.

ביקורים ב-**3** שיעורי תפ"ר במוסדות חינוך שונים.

שאלון אנונימי שהועבר בקרב **16** מרצות ומרצים.

מטרת קורסי התפ"ר

המטרה המרכזית של קורסי התפ"ר היא לגשר על הפער בין תאוריה לבין פרקטיקה בהכשרת מורים, כדי לשפר את הרלוונטיות של ההכשרה ולפתח פדגוגיה מותאמת למהלך. הדרכים להשגת מטרה זאת הן (1) הרחבת היקף ההתנסות בשדה לסטודנטיות; (2) שילוב של רכיבי התנסות בקורסים תאורטיים מסורתיים (3) פיתוח עקרונות תכנוניים-פדגוגיים ליצירת מסגרת מתאימה.

מודלים אפשריים של קורסי תפ"ר

במעבדה הארצית שהתקיימה במכון מופ"ת בשנת תשפ"ב, בהנחיית ד"ר זהר מליניאק, השתתפו 11 מרצות ומרצים - דיסציפלינריים ודידקטיים - ממכללות שונות להכשרת מורים. המשתתפות עסקו בעיקר באפיון מודלים אפשריים של קורסי תפ"ר. בסופו של התהליך הן הצביעו על שלושה דגמים אפשריים:

1

המרצה אחראית לסטודנטיות ביום ההתנסות; הסטודנטיות מפוזרות במוסדות חינוך שונים; המרצה מגיעה מדי פעם לבית הספר/גן במסגרת העברת הקורס, בהתאם לסדירות שנקבעה מראש.

2

המרצה מסתמכת על ימי ההתנסות הקיימים (אך אינה אחראית להם). היא אינה מבקרת בשדה, אך פועלת בשיתוף פעולה עם המובילות האקדמיות-פדגוגיות.

3

המרצה אחראית לסטודנטיות ביום ההתנסות. הקורס כולו נלמד בבית הספר בנוכחות קבועה של המרצה. כל הסטודנטיות מגיעות לאותו מוסד חינוכי.

מן הנתונים שאספנו השנה (תשפ"ג) עולה כי לכל אחד מהמודלים יש ביטוי במוסדות ההכשרה.

- בחלק מהמכללות פועלים קורסי תפ"ר באחריות המרצות. הסטודנטיות מפוזרות בבתי הספר שהן מתנסות בהם בדרך כלל במסגרת תוכנית "אקדמיה-כיתה", ואילו המרצות מגיעות במהלך הסמסטר לכל אחד מבתי הספר שהסטודנטיות מתנסות בהם. באחד משיעורי התפ"ר שהתקיים בבית-ספר במרכז הארץ ראינו מפגש שהמרצה קיימה עם סטודנטיות שמתנסות באותו בית-ספר, לאחר המפגש היא נחשפה להתנסות שלהן, ובמהלך היום גם העבירה מאותו בית-ספר מפגש זום שבו השתתפו סטודנטיות המתנסות בבתי ספר אחרים (דגם 1).
- במכללה אחרת, בדרום הארץ, מועברים קורסים רב-תחומיים המושתתים על שיתוף פעולה הדוק בין המובילות האקדמיות-פדגוגיות לבין מרצות הקורס. המרצות אינן אחראיות ליום ההתנסות, ואינן מגיעות לגנים שהסטודנטיות מתנסות בהם. אך הן "צובעות" חלק משעות ההתנסות כשעות בקורס, באמצעות מטלות שונות שעל הסטודנטיות לבצע בגן ולתעד (דגם 2).
- באחת האוניברסיטאות פועלות זה כחמש שנים "סדנאות חינוך", ובמסגרתן נבנים קורסים המועברים במלואם בבתי הספר בנוכחות קבועה ובאחריות של המרצה (רזניק, 2021). הקורסים משלבים הרצאות שמועברות בחדר המוקצה לכך בבית הספר, והתנסות בנוכחות המרצה (דגם 3).

שלושת הדגמים מאפשרים תהליך שיפור של ההכשרה בכיוון שעליו מצביע המתווה החדש. **דגם 1** דורש תהליכי תכנון ושינויי סדירות ברמה גבוהה מצד המוסד המכשיר. לצד זאת, היישום בשדה פשוט יחסית, שכן הסטודנטיות מגיעות ליום התנסות נוסף באותו מוסד חינוכי שבו הן משובצות ממילא. **דגם 2** מחולל שינוי מסוים בתוכני הקורס, אך אינו מוביל להוספת שעות שהייה והתנסות של הסטודנטיות במוסד החינוכי. **דגם 3** מצריך תנאים טכניים ייחודיים, כמו למשל: אשכול גנים גדול שיכול להכיל את כל הסטודנטיות של הקורס, או בית ספר שמספר הכיתות בו גדול דיו כדי לשבץ את כל הסטודנטיות בהתנסות. אנו, כמופ"ת התנסות בהוראה - אקדמיה-כיתה, שוקדים על למידה משותפת של דגם 1. דגם זה עשוי להביא להגדלת היקף ההתנסות בעזרת קורסי התפ"ר. הוא איננו דורש תנאים לוגיסטיים ייחודיים, אלא היערכות חדשה, רחבה ומעמיקה מצד המוסד המכשיר. התנאים בשדה מעידים כי ראוי שכך יקרה. לכן, במעבדה הארצית שהתקיימה בשנת תשפ"ג ניסינו לקדם מודל זה. עוד על מטרות קורסי תפ"ר ומודלים אפשריים, אפשר לקרוא [במצגת](#) המסכמת את מהלך המעבדה הארצית שהתקיימה במכון מופ"ת בשנת תשפ"ב.

קורסי התפ"ר: סוגיות מרכזיות

תכנון קורסי תפ"ר: היבט תוכני

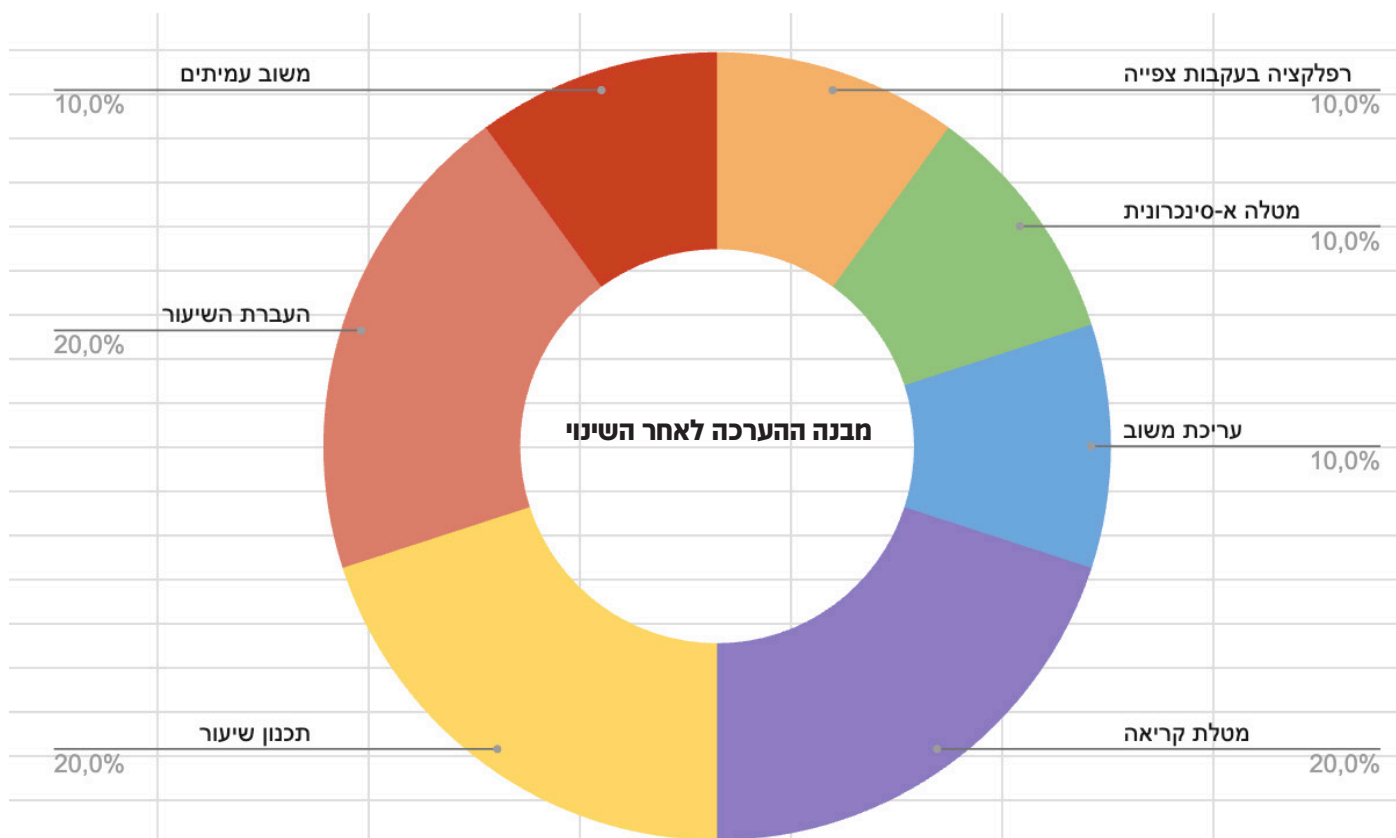
אחת המסקנות המובהקות היא שהפעלת קורסי התפ"ר דורשת תכנון מדוקדק ותיאום בין גורמים שונים במוסד ההכשרה. התכנון צריך לכלול הן ממד תוכני - פירוק תוכני הקורס והרכבתם מחדש כך שישקפו איזון בין תאוריה לפרקטיקה, הן תכנון לוגיסטי (ראו בסעיף הבא).

אשר לתכנון תוכני הקורס, רצוי לחשוב כבר בשלביו הראשונים על שלושת ההיבטים - הוראה, למידה והערכה - לא בהכרח בסדר הזה: אילו משימות הערכה ישקפו בצורה מיטבית את מטרות הקורס? כיצד נלמד את התכנים לקראת משימות אלו? כיצד הסטודנטיות יתבקשו ללמוד, ואיפה? ההמלצה שלנו, כפי שגובשה במעבדה הארצית שפעלה בתשפ"ג, היא לנסח מראש ובאופן אופרטיבי את המטרות המעודכנות של הקורס כקורס תפ"ר, לפרק את תוכני הקורס הקיים ליחידות קטנות, ובתהליך של "גזירה לאחור" לבחון אילו יחידות תוכן ישרתו את המטרות החדשות.

הצורך לפרק את תוכני הקורס החדש ולהרכיב אותם מחדש עלה כצורך משמעותי אצל רוב המרצות שענו על השאלון, ובא לידי ביטוי גם בראיונות שערכנו. 12 מתוך 16 העונות לשאלון סימנו את אתגר הפירוק וההרכבה מחדש כאחד האתגרים המשמעותיים בתכנון קורס תפ"ר. מרצה ממכללה סיפרה:

נהגתי ללמד ספרות ברמה אקדמית. מתוך ההתנסות והפידבק מהסטודנטיות הבנתי שעליי לשנות כיוון. הן עובדות בגני ילדים, ואין צורך בלימודים תאורטיים גבוהים לשם כך. צריך לשים דגש על מה שנדרש בשטח. הבנתי שהחומר התאורטי לא היה שמיש עבור הסטודנטיות. כך ההתנסות דייקה אותי וגרמה לי לשנות את מבנה הקורס.

כאמור, חשיבה **מוקדמת** ותכנון קפדני של דרכי הערכה חיוניים להצלחת קורסי התפ"ר. כדי שההתנסות תהפוך לחלק אינטגרלי מהקורס, רצוי לתכנן כבר בשלבי התכנון הראשונים מהלכים של הערכה מעצבת ומתמשכת. אחד ממשותפי המעבדה השנה התלונן תחילה שסטודנטים בקורס אינם לוקחים ברצינות את רכיב ההתנסות. כששוחחנו התברר כי 80% מהציון בקורס נגזר ממטלה מסכמת שניתנה בסיומו. במהלך סמסטר ב', בעקבות ההשתתפות במעבדה, הוא הוביל שינוי במבנה ההערכה, והעיד כי בעקבותיו המעורבות והמחויבות של הסטודנטים למהלך גברה.

מדובר בשינוי של שיטת ההוראה כפי שהייתה מקובלת עד כה ברוב הקורסים במוסדות המכשירים. תהליך שינוי שיטות ההוראה, הלמידה וההערכה איננו פשוט, והוא דורש תמיכה בצוות המרצות וסיוע להן. לעיתים קרובות הפתרון כולל שימוש בכלים דיגיטליים שונים ליצירת משימות סינכרוניות וא-סינכרוניות וליצירת מרחב משותף, גם כשמשתתפות הקורס אינן נמצאות כולן בחלל אחד.

תכנון קורסי תפ"ר: היבט לוגיסטי

אחד החידושים המשמעותיים בקורסי התפ"ר בא לידי ביטוי בשינויי הסדירות ברמה הלוגיסטית, ולשם כך נדרשת חשיבה מערכתית. בראש ובראשונה, המוסדות המכשירים נדרשים לארגן מחדש את מבנה הקורסים כך שתיווצר האפשרות "לתפור" את הקורס לשדה ההתנסות. לעיתים נדרש המוסד להגדיל את היקף נקודות הזכות של הקורס כדי לאפשר למידה מיטבית של סטודנטיות במסגרת קורס התפ"ר, ולשם כך יש להחליט על אילו קורסים אחרים לוותר ולהוציא מהקוריקולום. נוסף על כך, כדי שקורס יפעל באופן מיטבי נדרשים תיאום וחיבור בין גורמים שונים במוסד ההכשרה. בין המרצות לבין המובילות האקדמיות-פדגוגיות, שיכולות ליצור את הקשר עם בתי הספר והגנים, אך גם עם הממונה על ההתנסות ועם מרצות נוספות,

שצריכות לעיתים לגלות גמישות כלפי שיבושים אפשריים ביום הלמידה. במקרים רבים, רצוי ליצור שיתוף פעולה גם עם גורמים במוסד המכשיר שיכולים לתמוך בפיתוח למידה דיגיטלית, דוגמת מרכזי הוראה וחדשנות ו/או פריזמיות. בשאלון שהעברנו סימנו 13 מתוך 16 המשיבים כי קורסי תפ"ר דורשים השקעה רבה יותר מקורסים אחרים. גם בראיונות הנושא עלה שוב ושוב.

באחד ממוסדות ההכשרה הוקם צוות של מרצות שיצרו קורס רב-תחומי בגיל הרך, והסתייעו במובילות אקדמיות-פדגוגיות בהפעלתו בגנים. הממונה על ההתנסות מספרת שבעקבות ההתנסות השנה הן מעוניינות להגביר את שיתוף הפעולה בין השותפות השונות, כבר בשלב התכנון לקראת שנה הבאה. בחלק מהמכללות נוסף לאחרונה תקן של "רכזת קורסי תפ"ר", תפקיד שיכול לסייע להנעת המהלך ברמה המערכתית.

תיאום ציפיות עם סטודנטיות

כשם שקורסי תפ"ר עלולים להוציא מרצות מאזור הנוחות שלהן, כך הם עלולים לאתגר ואף לתסכל גם את הסטודנטיות המשתתפות בהם, שכן, כאמור, הם יוצרים שינוי משמעותי גם בדרכי הלמידה. ההגעה לבתי ספר או גנים מרוחקים עשויה להקשות; הלמידה בזום או פנים אל פנים בגנים או בבתי ספר אינה אידיאלית; וגם שיטת ההערכה אינה מאפשרת להשאיר את הלמידה לסוף הקורס, ומחייבת מעורבות מתמשכת. אחת הסטודנטיות במסלול לגיל הרך בקורס תפ"ר אמרה: "המטלות שביצענו בגן חשובות, אך יצרו עומס בגלל הכמות והתדירות". סטודנטית אחרת, הלומדת גם היא בקורס תפ"ר, מספרת שהיא מגיעה לבית הספר בנתניה מעפולה, בנסיעה מתישה בתחבורה ציבורית. היא מעידה שלא תמיד קל לה להתרכז בשיעורים המועברים בזום, כשהמרצה נמצאת בבית ספר אחר. עם זאת היא אומרת:

בסמסטר א' למדתי בקורס תפ"ר להוראת מתמטיקה וחוויתי קשיים רבים. הרבה עומס ולוגיסטיקה וגם קשה היה להסתגל לשינוי. התגובה הראשונית שלי הייתה התנגדות. עכשיו אני מאוד נהנית מהלמידה שמשלבת פרקטיקה. אני לא מבינה איך לא התחילו עם זה קודם.

אחת המסקנות המרכזיות מקורסי תפ"ר שהועברו השנה במסלול הגיל הרך באחת המכללות התמקדה בחשיבות שיש לתיאום בין המטלות של המדריכות הפדגוגיות לבין מרצות קורסי התפ"ר, כדי להפחית את העומס המוטל על הסטודנטיות ולקדם יישום משמעותי.

אנו סבורים כי חשוב להכין את הסטודנטיות מראש למבנה הקורס, ולשתף אותן באתגרים ובהזדמנויות העומדים בפניהן. כדאי שמאפייני הקורס המיוחדים יבואו לידי ביטוי באופן ברור במפת קורס שתניתן לסטודנטיות כפורמט מורחב של הסילבוס, רצוי בגרסה דיגיטלית, ותכלול את כל הקישורים הנדרשים - אם יש כאלו.

שיתוף פעולה עם מוסדות החינוך (בתי ספר וגנים)

הקשר הרציף עם בתי הספר והגנים סומן במענים לשאלון ותואר בראיונות השונים כנושא משמעותי ומאתגר בהפעלת קורסי תפ"ר. מצד אחד, חשוב שסטודנטיות יתנסו במסגרת קורס התפ"ר בבתי הספר ובגנים שבהם הן מתנסות בדרך כלל; מצד אחר, חשוב לבחור מסגרות חינוך שבינן לבין מוסד ההכשרה יש קשר טוב, ושהן נכונות לשיתוף פעולה - שהוא קריטי להצלחת המהלך. הנושא עלה בשיחה עם מרצה וראשת מסלול. לדבריה, יש מקומות שבהם המורות המתאמות עובדות נהדר: משבצות תלמידים, עומדות בקשר רציף עם המד"פית ומעדכנות בכל שינוי. לעומת זאת, יש מקומות שבהם המצב שונה, ואז יש מפח נפש. סטודנטית יכולה להגיע אחרי נסיעה של שעה וחצי לבית הספר ולגלות שכל השכבה יצאה לטיול. אין תלמידים שהיא יכולה לעבוד איתם, כפי שנקבע מבעוד מועד. יש בנות שמתנסות בבית ספר הנמצא במרחק עשר דקות הליכה מביתן, אבל אחרות שנוסעות שעה וחצי, ולפעמים אף יותר.

בביקור צפייה בשיעור תפ"ר נאמר לנו כי יש ניסיון לבנות את הסדנה כך שתהיה רלוונטית לבית הספר. חברי צוות המרצים והמרצות המעבירים את הקורסים מטעם האוניברסיטה למדו שיש חשיבות רבה לתיאום המלא עם בית הספר, וכי חשוב שלבית הספר יהיה מה להרוויח מאירוח הקורס.

סיכום

הייחוד בקורסי התפ"ר בא לידי ביטוי בשלושה ממדים: הוראה, למידה והערכה. אנו ממליצים להביא את כל השלושה בחשבון כבר בתכנון הראשוני של הקורס. התרשים שלהלן מסכם את עיקרי הדברים:

הערכה

- תכנון מוקדם של משימות הערכה לקורס כולו, בהלימה למטרות הקורס כקורס שחלקים ממנו מתרחשים במוסדות החינוך.
- עיצוב הערכה המדגישה את ההתנסות במוסדות החינוך. למשל - משימה המבוססת על התנסות בכיתה.
- המשימות בקורס יקבלו משקל בציון הסופי, כך שהוא ישקף הן את התהליך והן את השגת היעד (המשימה הסופית אינה היחידה המשתקפת בציון).
- הבניית משימות רב שלביות באופן המאפשר משוב ושיפור.

הוראה

- בחירת תכנים המיומנויות והערכים שיילמדו אל מול מטרות הקורס כקורס תפ"ר ואל מול המשימות המיועדות.
- התאמה בין סוג ההוראה (הקניית ידע, תרגול, מיומנות, התנסות, עבודה קבוצתית) לבין מיקום ודרך ההוראה (מרחוק, בקמפוס, בכיתה הלימוד).
- שימוש בפתרונות דיגיטליים שסייעו במורכבויות לוגיסטיות ושיפור ההתאמה בין תוכן לבין אמצעי ההוראה.
- יצירת מפת קורס מפורטת שתאפשר ללומדים לראות את הלמידה כתהליך שלם המורכב מחלקים שמתבצעים במקומות שונים ודרכים מגוונות.

למידה

- הלומדות ילמדו באופן מדורג שיאפשר העברה מפורשת של ידע לידי מיומנויות ושכלול מדורג של המיומנויות על-ידי עריכת רפלקציה ומשוב (קבוצתי ואישי).
- הלמידה תתבצע במרחבים שונים - פיזיים ומקוונים - במכללה או במוסדות החינוך, על-פי הצורך.
- הלומדות ילמדו סביב משימות שיאפשרו התייחסויות לפועלן לאורך הקורס כולו.
- הלומדות יתנסו באופן מעשי בבתי הספר או הגנים כחלק אינטגרלי מהלמידה בקורס.

תכנון קורסי תפ"ר: המלצות מערכתיות מרכזיות

יצירת שיתופי פעולה מבעוד מועד עם גורמים במוסדות ההכשרה שיכולים לתמוך ולייעץ בפיתוח הוראה ולמידה דיגיטלית.

3

יצירת קשרים עם מוסדות החינוך הרלוונטיים לקראת קורסי התפ"ר, שיתוף שלהם במהלך, וזיהוי התועלת שיכולה לצמוח ממנו גם עבורם.

4

שימוש בגמישות שניתנה במתווה החדש למוסדות ההכשרה לבנות דגמים שונים של קורסי תפ"ר תוך חשיבה תכנונית על אודות הסדירות, היקף השעות של הקורסים, והקורסים שיש לוותר עליהם.

5

הדרכה וליווי למרצות שמעבירות קורסי תפ"ר. יש לתמוך במרצות באופן מערכתי ואף לשקול מתן גמול השתלמות ו/או תגמול כספי; בניית קבוצת שייכות למרצי קורסי תפ"ר לשיתוף ידע, מערכי שיעור ודילמות מהשטח.

1

מינוי רכזות קורסי תפ"ר שיתכללו את המהלך במוסד ההכשרה.

2

מקורות

המועצה להשכלה גבוהה (2020). דוח ועדת המומחים לבחינת מבנה ומתווה ההכשרה להוראה במוסדות להשכלה גבוהה בישראל (דוח ודמני ענבר).
רזניק, ו' (2021). מתאוריה לפרקטיקה וחזרה: הבניית הידע של פרחי הוראה בסדנאות החינוך הכלליות. בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים.

Korthagen, F. A. J. (2001). *Linking practice and theory: The pedagogy of realistic teacher education*. Routledge.

Ord, K., & Nuttall, J. (2016). Bodies of knowledge: The concept of embodiment as an alternative to theory/practice debated in the preparation of teachers. *Teaching and Teacher Education*, 60, 355–362.
<https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.05.019>

Wage, K., & Hagelüken, O. K. (2013). Research-based and hands-on practical teacher education: An attempt to combine the two. *Journal of Education for Teaching*, 39(2), 235–249.
<https://doi.org/10.1080/02607476.2013.765195>

Zeichner, K. M (2010). Rethinking the connections between campus courses and field experiences in college and university-based teacher education. *Journal of Teacher Education*, 61(1–2), 89–99.
<https://doi.org/10.1177/0022487109347671>